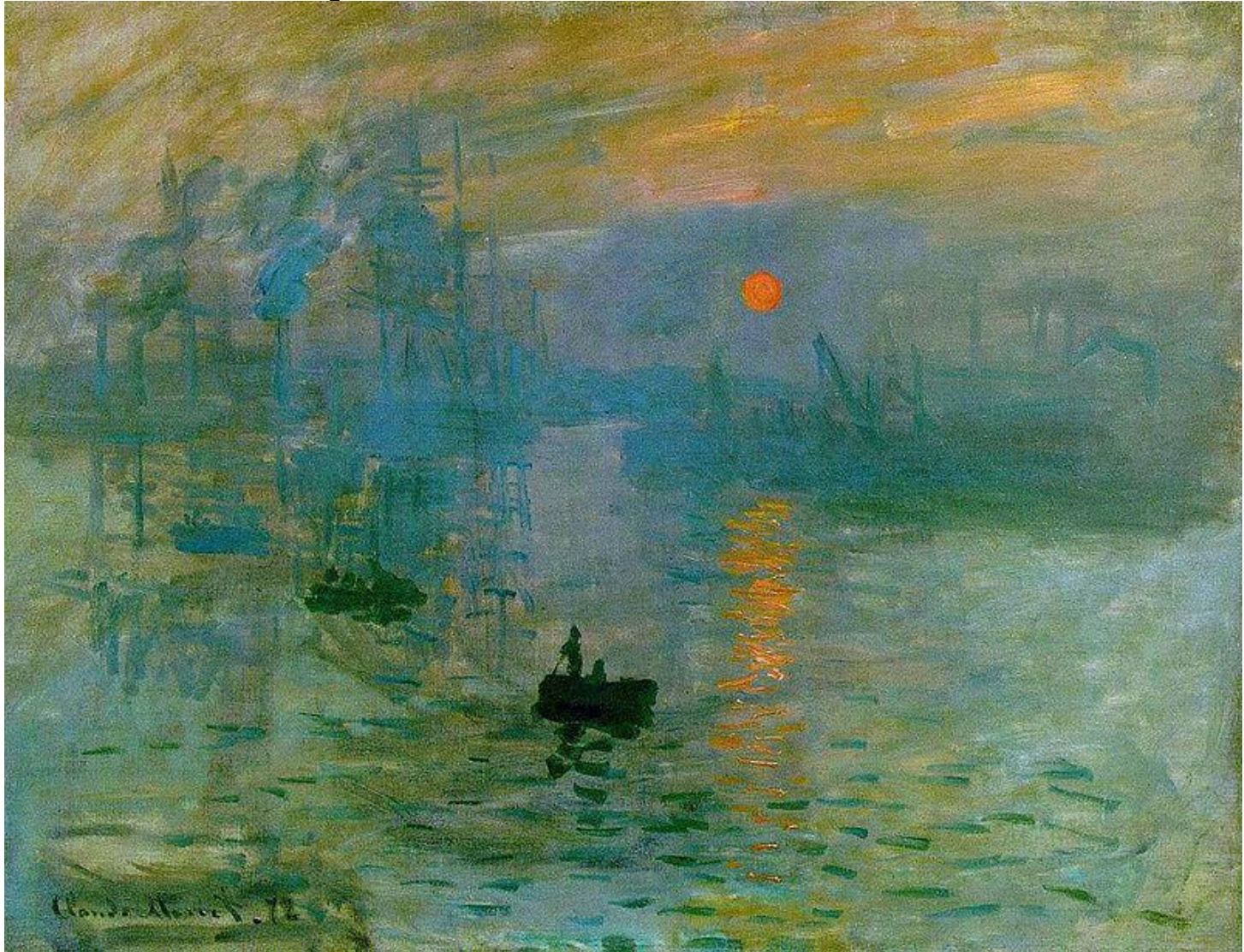

Impresszionizmus

Claude Monet: *Impressió, a felkelő nap* (1872). A festmény lett az *impresszionizmus* névadója

MŰVÉSZETI KORSZAKOK

KORSTÍLUSOK	STÍLUSIRÁNYZATOK
ŐSKOR	KLASSZICIZMUS
ÓKOR	AKADÉMIZMUS
KÖZÉPKOR	ROMANTIKA
ÚJKOR	REALIZMUS
LEGÚJABB KOR	IMPRESSZIONIZMUS
ÓKERESZTÉNY MŰVÉSZET	POSZTIMPRESSZIONIZMUS
ROMÁN MŰVÉSZET	POINTILLIZMUS
GÓTIKUS MŰVÉSZET	EKLEKTIKA
RENEZÁNSZ MŰVÉSZET	SZECESSZIÓ
BAROKK MŰVÉSZET	AVANTGARD

Előzmények:

A történelmi festészet (**historizmus**)

A régmúlt történelmi eseményeinek megjelenítése,
nemzettudat formálása.

Realizmus: (XIX.század középső harmada)

a valóságnak átfogó, hű, és a jellemző vonásokat
kiemelő ábrázolására törekvő
művészeti irányzat.

Naturalizmus: természetű ábrázolás.

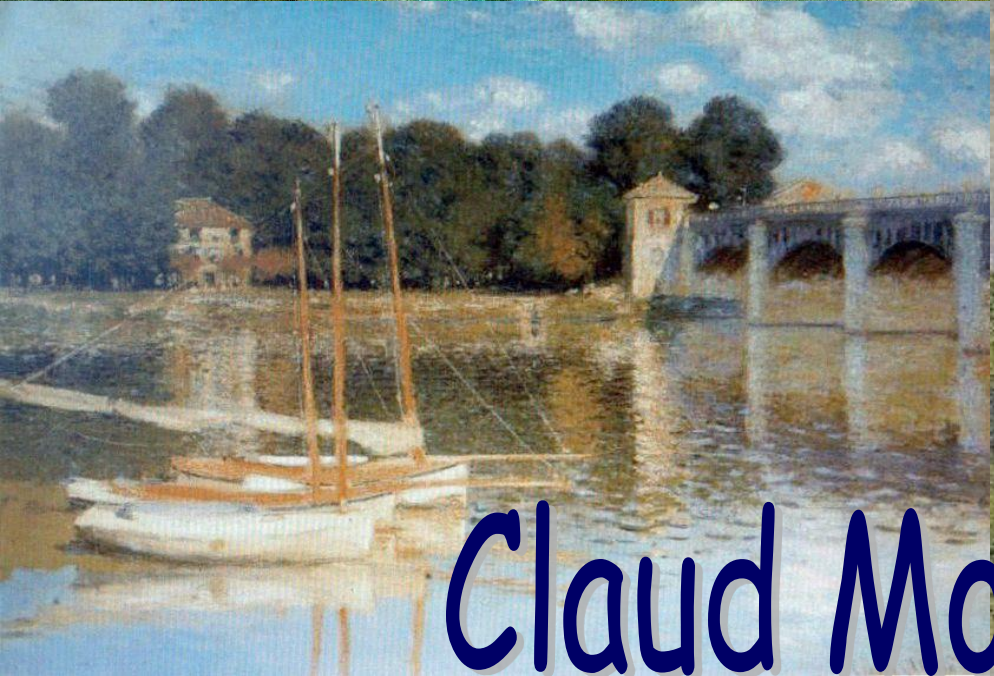
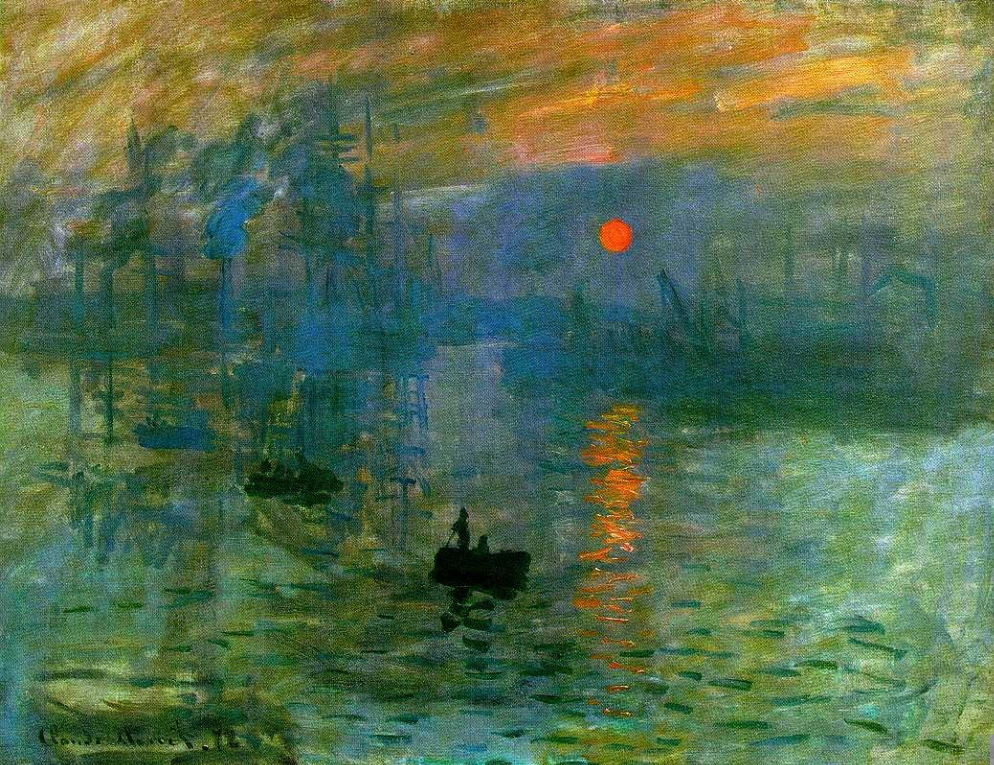
Impresszionizmus

- Az **impresszionizmus** a 19. század utolsó harmadának legnagyobb hatású művészeti mozgalma volt. Az impresszionista stílus azonban nem volt olyan jellemző korstílus, mint a barokk vagy a reneszánsz, hiszen ezek a művészet minden ágára hatottak. Az impresszionizmus leginkább a **festészet**, a **zene** és az **irodalom**, kis mértékben a **szobrászat** stílusa.

Impresszionizmus a festészetben

Az impresszionizmus a modern művészet első jelentős forradalma volt, amely magát az érzéki benyomást, az impressziót rögzítette.

Az impresszionisták elsősorban **a fény festői** voltak, az adott dolgokat úgy ábrázolták, ahogyan adott pillanatban látták, ez az élmény vezette az ecsetjüket.

Claud Monet

Edgar Degas

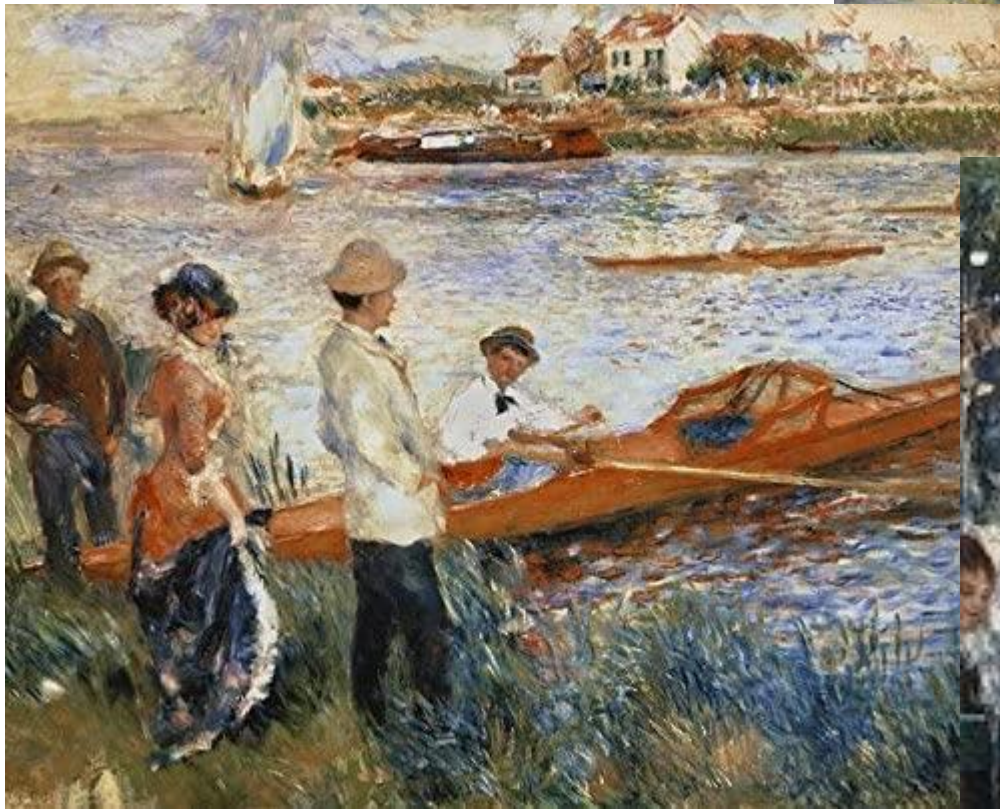
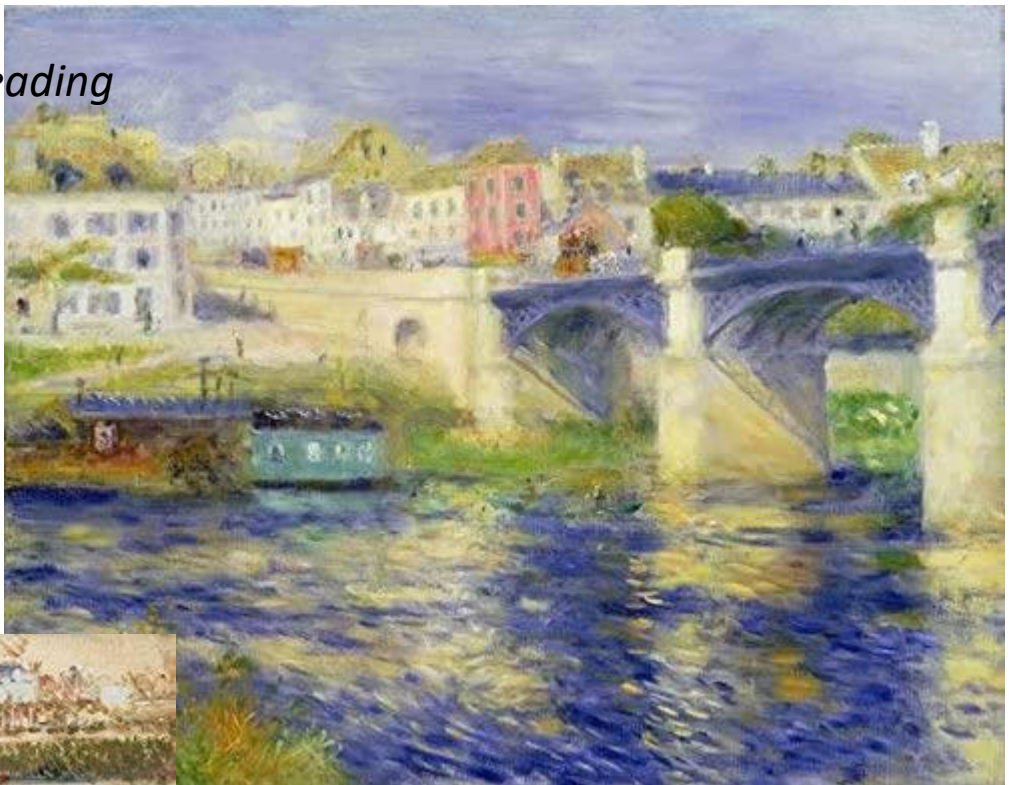

Eduarde Manet: Reggeli a szabadban 1863

Manet: Cloud Monet bárkája 1874

Manet: Önarckép palettával 1879 körül

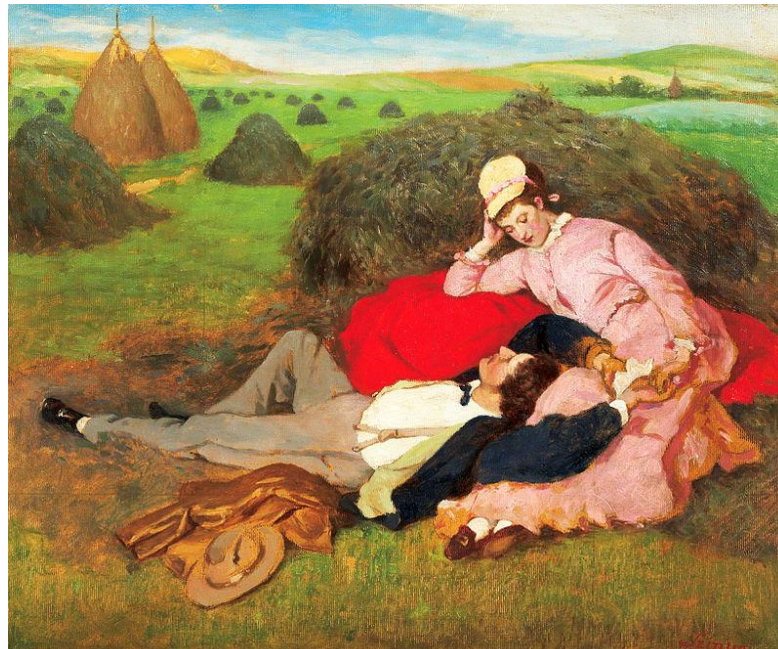
Pierre Auguste Renoir : Claude Monet Reading

Szinyei Merse Pál: Önarckép bőrkabátban (1897) Majális (1873) Budapest, Magyar Nemzeti Galéria

Lilaruhás nő
(1874)

Szerelmespár
(1870)

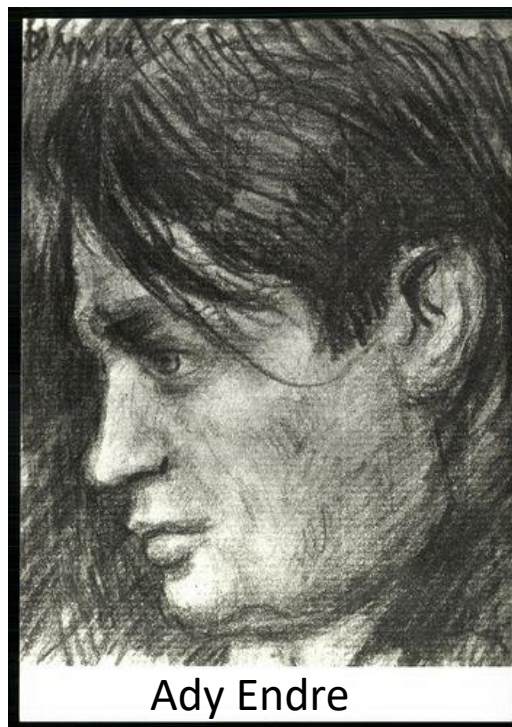
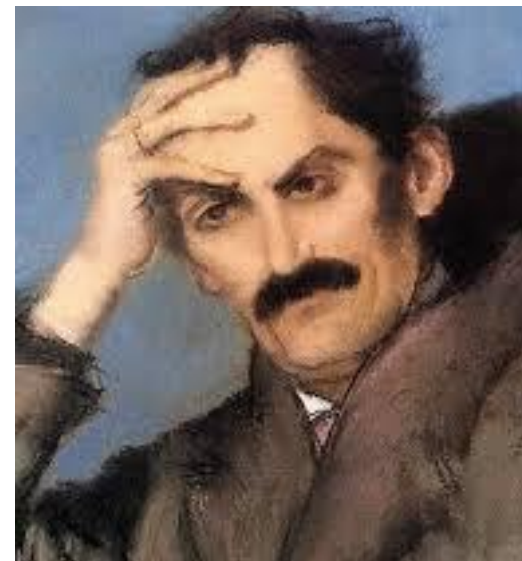
Karinthy Frigyes

Rippl Rónai József: Önarckép↓

Móricz Zsigmond

Babits Mihály

Ady Endre

Szabó Lőrinc

Impresszionizmus a szobrászatban

Igazán impresszionista szobrásznak

Rodint tekinthetjük.

Nála hiányzik a szilárd szerkezeti váz,
a tulajdonképpeni szigorú kompozíció,
gyakran rögzíti a mozgást, a hirtelen
mozdulatot, a pillanatszerűt, a lebbenőt.

Az impresszionista zene

Claude Debussy francia zeneszerző

Clair de Lune Holdfény szonáta

<https://www.youtube.com/watch?v=5kcbpgeEFsY>

Impresszionizmus a zenében

A zene is pillanatnyi benyomásokat rögzít.

Természeti képeket, jelenségeket foglal zenébe:
felhők gomolygását, a víz és a szél játékát,
mediterrán tájak ragyogását.

(például Debussy: Tenger)

<https://www.youtube.com/watch?v=O0rxJyAxmC4>

Impresszionizmus az irodalomban

- Az impresszionizmus igazi irodalmi területe a **líra** és a **leíró próza**. Stílus eszközei között ott találhatóak a színes, varázslatos képek, a metafora, a szinesztézia, amely a megismerés és a különböző érzéki benyomásokat olvasztja össze. Szívesen él zenei hatásokkal, hangutánzó szavak használatával, formai és rímelési bravúrokkal. A színek, árnyalatok, képzetek használatában az impresszionista festészet hatását vehetjük észre. A költészet állandó kísérletezés a **pillanat megragadása** érdekében.

Tóth Árpád: Esti sugárkoszorú

Előttünk már hamvassá vált az út,
És árnyak teste zuhant át a parkon,
De még finom, halk sugárkoszorút
Font hajad sötét lombjába az alkony:
Halvány, szelíd és komoly ragyogást,
Mely már alig volt fények földi mása,
S félig illattá s csenddé szűrte át
A dolgok esti lélekvándorlása.

Illattá s csenddé. Titkok illata
Fénylett hajadban s béke égi csendje,
És jó volt élni, mint ahogy soha,
S a fényt szemem beitta a szivembe:
Nem tudtam többé, hogy te vagy-e te,
Vagy áldott csipkebokor drága tested,
Melyben egy isten szállt a földre le,
S lombjából felém az ő lelke reszket?

Igézve álltam, soká, csöndesen,
És percek mentek, ezredévek jöttek -
Egyszerre csak megfogtad a kezem,
S alélt pilláim lassan felvetődtek,
És éreztem: szivembe visszatér
És zuhogó, mély zenével ered meg,
Mint zsibbadt erek útjain a vér,
A földi érzés: mennyire szeretlek!

1923

Juhász Gyula: Tiszai csönd

Hálót fon az est, a nagy, barna pók,
Nem mozdulnak a tiszai hajók.
Egyiken távol harmonika szól,
Tücsök felel rá csöndben valahol.
Az égi rónán ballag már a hold:
Ezüstösök a tiszai hajók.
Tüzeket raknak az égi tanyák,
Hallgatják halkán a harmonikát.
Magam a parton egymagam várok,
Tiszai hajók, néma társatok!
Ma nem üzennek hívó távolok,
Ma kikötöttünk itthon, álmodók!

A fények, színek, hangok
szinte mindenütt átjárják
az **impresszionista**
képeket

Legszebb a sárga. Sok-sok levelet
e tintával írnék egy kisleánynak,
egy kisleánynak, akit szeretek.
Krikszkrakszokat, japán betűket írnék,
s egy kacskaringós, kedves madarat.
És akarok még sok másszínű tintát,
bronzot, ezüstöt, zöldet, aranyat,
és kellene még sok száz és ezer,
és kellene még aztán millió:
tréfás-lila, bor-színű, néma-szürke,
szemérmes, szerelmes, rikitó,
és kellene szomorú-viola
és téglabarna és kék is, de halvány,
akár a színes kapuablak árnya
augusztusi délkor a kapualján.
És akarok még égő-pirosat,
vérszínűt, mint a mérges alkonyat,
és akkor írnék, mindig-mindig írnék.
Kékkel húgomnak, anyámnak arannyal:
arany-imát írnék az én anyámnak,
arany-tüzet, arany-szót, mint a hajnal.
És el nem unnám, egyre-egyre írnék
egy vén toronyba, szünes-szüntelen.
Oly boldog lennék, Istenem, de boldog.
Kiszínezném vele az életem.

Kosztolányi Dezső: Mostan színes tintákról álmodom

Babits Mihály: Messze...messze

Spanyolhon. Tarka hímü rét.
Tört árnyat nyujt a minarét.
Bus donna barna balkonon
mereng a bibor alkonyon.

Olaszthon. Göndör fellegek.
Sötét ég lanyhul fülleteg.
Szökőkut vize föl buzog.
Tört márvány, fáradt mirtuszok.

Göröghon. Szirtek, régi rom,
ködöt pipáló bús orom.
A lég sűrű, a föld kopár.
Nyáj, pásztorok, fenyő, gyopár.

Svájc. Zerge, bércek, szédület.
Sikló. Major felhők felett.
Sötétzöld völgyek, jégmező:
Harapni friss a levegő.

Némethon. Város, régi ház:
emeletes tető, faváz.
Cégérek, kancsók, ó kutak,
hizott polgárok, szűk utak.

Frankhon. Vidám, könnyelmű nép.
Mennyi kirakat, mennyi kép!
Mekkora nyüzsgés, mennyi hang:
masina, csengő, kürt, harang.

Angolhon. Hidak és ködök.
Sok kormos kémény füstölög.
Kastélyok, parkok, lapdatér,
mért legelőkön nyáj kövér.

Svédhon. Csipkézve hull a fjord,
sötétkék vízbe durva folt.
Nagy fák és kristálytengerek,
nagyarcu szőke emberek.

Ó mennyi város, mennyi nép,
Ó mennyi messze szép vidék!
Rabsorsom milyen mostoha,
hogy mind nem láthatom soha!

ÖSSZEFOGLALÓ:

- Az **impresszionizmus** a 19. század utolsó harmadának legnagyobb hatású művészeti mozgalma volt. Az impresszionizmus leginkább a **festészet**, a **zene** és az **irodalom**, kis mértékben a **szobrászat** stílusa.
 - Pillanatnyi hatás benyomás
 - fény – színek
 - Plan air –szabaddban dolgoznak

Impresszionista festők: Clode Monet, Edgar Degas, Eduarde Manet, Pierre Auguste Renoire, Szinyei Merse Pál, Rippl Rónai József. Szobrász: Rodin.

Impresszionizmus a zenében : Claude Debussy francia zeneszerző

Az impresszionizmus igazi **irodalmi** területe a líra:

Tóth Árpád:
Esti sugárkoszorú

Juhász Gyula:
Tiszai csönd

Kosztolányi Dezső:
Mostan színes
tintákról álmodom

Babits Mihály:
Messze...messze

Claude Monet: Tó tavirózsákkal (1900 Párizs)

forrás:

<http://users.atw.hu/mazig/irodalom/Babits%20Mih%C3%A1ly.pdf>

<https://docplayer.hu/6181320-Impresszionizmus-xix-sz-vege-1870-1890.html>

<https://mek.oszk.hu/03200/03290/html/hatter.htm>

<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/MagyarIrodalom-magyar-irodalomtortenet-1/magyar-irodalomtortenet-pinter-jeno-5116/8-a-magyar-irodalom-a-xx-szazad-első-harmadaban-2885/kosztolanyi-dezso-2D52/kosztolanyi-dezso-a-kolto-2D66/>

https://hu.wikipedia.org/wiki/Rippl-R%C3%B3nai_J%C3%B3zsef

https://hu.wikipedia.org/wiki/Szinyei_Merse_P%C3%A1l

https://hu.wikipedia.org/wiki/Claude_Monet

https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%89douard_Manet

https://hu.wikipedia.org/wiki/Edgar_Degas

<https://www.youtube.com/watch?v=ehARUOjVFqE>

<https://www.youtube.com/watch?v=FM6mPX4E06Q>

Ravel: Bolero (a győri balett előadásában részlet)

Köszönöm a figyelmet! Arnold Ildikó